

Daniel Woolf

A Global History of History

Editorial: Cambridge University Press

Any: 2011

Pàgines: 568

Preu: 24 €

Víctor JUAN ABELLÓ

Universitat Pompeu Fabra

No és fàcil el que es planteja Daniel Woolf a *A Global History of History*, obra de títol enrevessat però de temàtica interessant. Es tracta de recollir les diverses tradicions de transmissió del coneixement del passat al llarg de la història, sense caure en el parany eurocentrista, recollint en certa mesura l'esperit de la *World History* i fent-se alhora entenedor i didàctic.

En efecte, es tracta d'un «exercici sobre un tipus determinat d'historiografia, la història del pensament i la literatura històrica», viatjant arreu del món, però sense voler absorbir totes les seves històries. Precisament en aquest fet rau la dificultat; en reunir una multitud de tradicions sobre el pensament històric i entendre que no totes es poden observar i analitzar des d'un mateix prisma. A més, sovint les històries sobre la historiografia han pecat d'eurocentristes, col·locant el Vell Continent i l'Amèrica del Nord al centre de la humanitat, o, fins i tot, creient que aquesta no anava més enllà dels esmentats territoris. Des de Tucídides i Heròdot fins als historiadors actuals, europeus i americans, dedicats a la Segona Guerra Mundial, passant pel Renaixement. I no gaire més. Woolf pretén ampliar-nos aquest ventall. I finalment, avís per a navegants: el llibre s'adreça especialment a estudiants universitaris, no vol ser més que una eina introductòria en la matèria. Per a aquells que vulguin anar més enllà, *The Oxford History of Historical Writing*, cinc volums dirigits pel mateix autor.¹

---

¹ Daniel Woolf (ed.), *The Oxford History of Historical Writing*, 5 volums, (Oxford: Oxford University Press, 2010-2012).

Si la història de la historiografia ha passat de ser un àmbit marginal d'estudi a ser un autèntic gènere, Daniel Woolf ha dedicat part de la seva carrera professional a desenvolupar aquesta disciplina. Especialitzat també en la història britànica de l'època moderna, aquest historiador anglo-canadenc ha forjat les bases sobre l'estudi futur del pensament i l'escriptura de la història.

Si desgranem aquest llibre, veurem que el viatge de Woolf s'estructura en nou parts, i s'inicia a Mesopotàmia, Egipte i el Pròxim Orient, per passar després a Grècia (inventora del terme *història*) i Roma. Però també apareixen la Xina i el sud d'Àsia com a contrapunt. En aquest capítol inicial ja podem endevinar alguns dels temes més recurrents al llarg de l'obra: per exemple, el paper de l'historiador com a personatge educador i la seva recerca de la veritat, la relació entre la història escrita i l'oral, i l'ús polític del passat per part d'aquells que exerceixen el poder. Tot plegat en àrees tan distants com Europa i la Xina.

Els dos capítols següents engloben el primer mil·lenni i mig de la nostra era, fins al segle xv. A Europa, el cristianisme s'introdueix a la tradició greco-romana, mentre que també apareix i es desenvolupa una de les més importants historiografies: la islàmica, que va més enllà de la cultura àrab. Sorgeix també una de les pràctiques més esteses, i que dura fins l'actualitat, el fet de resseguir les històries de grups ètnics, lingüístics o familiars des dels inicis fins als nostres dies. Amb l'entrada del segon mil·lenni, Woolf considera que ja podem parlar del fenomen «global»: la interacció entre les diverses civilitzacions afecta, tot i que de manera limitada, la relació entre les tradicions historiogràfiques.

Més endavant, els tres capítols centrals inclouen el període modern, 1500-1800. Els imperis (europeus, islàmic i xinès principalment), com a elements globals gràcies a la seva diversitat interna, afavoreixen aquests processos d'interacció. Triomfa el Renaixement i l'humanisme, però també l'ús de la història per als interessos d'aquestes entitats polítiques i per a la construcció dels estats moderns. La conquesta de nous territoris i el contacte entre diverses societats, tot i que sovint dramàtics, també ajuden l'intercanvi cultural. El cas hispànic a Amèrica n'és un exemple. Però possiblement el segle xviii, segons Woolf, és quan més es percep l'existència de diferents tradicions d'historicitat, i que a sobre poden interactuar. Aquesta idea ens porta a allò que l'autor considera fonamental: la noció de «progrés», ara sí cada cop més lligada a la història.

Els tres capítols finals se centren exclusivament en l'època contemporània. El segle xix, era del romanticisme i d'un nacionalisme naixent, muta de nou l'estudi i la transmissió de la història. Aleshores, els estats-nació busquen més que mai les arrels dels seus pobles en el passat més remot, en un exercici historicista que encara té repercussions en l'actualitat. Per altra banda, la figura de l'historiador també canvia. Es professionalitza i exerceix una influència directa en les decisions polítiques i reformistes. Tots aquests paràmetres, característics de la tradició euro-nord-americana, influeixen, segons Woolf, en continents tan dispars com l'Àsia, Amèrica i l'Àfrica. Per tant, no podem deslligar aquest procés de l'imperialisme europeu que imposa la seva força a les darreries del segle. Cal veure, però, com aquestes pràctiques

historiogràfiques «occidentals» es combinen amb les tradicions d'altres societats. L'autor intenta il·lustrar-nos com la diversitat és encara una realitat recurrent.

El segle XX és testimoni de l'ampliació temàtica de la història, sense cap mena de dubte. L'estat-nació ja no és el centre de tots els estudis. Noves propostes treuen el cap, com la història social (amb l'escola dels *Annales*), la història política en clau de dretes i esquerres o la història de gènere. El món bipolaritzat que surt de la Segona Guerra Mundial està darrere aquest canvi. La historiografia marxista, per exemple, assolirà un prestigi gens menyspreable, que acabarà amb l'esfondrament del model socialista. Aquesta tendència ens porta, possiblement, cap a la fragmentació de la historiografia (fragmentació, o també especialització). Però, de tota manera, en un món cada dia més global, és difícil percebre la transmissió i l'estudi de la història com quelcom que pot estar limitat espacialment. I aquesta és la idea més important que Woolf transmet.

Pel fet d'estar en format de text i abraçar un període de temps i un espai físic tan gran, la lectura de l'obra no és gens lleugera. La quantitat d'informació que guarda *A Global History of History* és immensa. Per tant, molt recomanat a aquells que necessitin una obra de referència sobre la historiografia o una primera introducció en aquesta disciplina, però no a aquells que busquin un llibre d'història de caràcter interpretatiu i merament divulgatiu.